

Brief van J.J. Cremer aan Jan van Beers¹, d.d. 1 november 1868.

Beste van Beers

Een confusie brief verward en toch begrijpelijk zoo ik hoop.

't Gaat maar per omgaande. Zoo is 't goed. Ik zal Ising² vragen of 't op een anderen dag kan wezen of dat 't zoo maar blijven moet.

Bega³ zal voor de Oefenaren⁴ nieuw zijn alschoon 't in druk is. Zóo ras heeft men dien bundel niet en de voordracht!

Heden schrijf ik naar den heer dr. M.C. Mensing⁵ te Rotterdam, Naar den heer Sijthoff⁶ te Leiden (of aan een anderen vriend, Dàt zijn er twee. Maar – in Amsterdam heeft van Kesteren met niets te maken. Gij schrijft aan den heer J. Scheveers⁷ Odeón. “Wilt u zoo goed zijn mij een lees-soirée te organiseren precies met adverteeren enz enz zoo als u dat voor den hr Cremer doet enz:” Ei geeft uw dagen op en moet daar zelf met de verschillende personen over corresponderen, want de zalen zijn niet altijd verkrijgbaar – en – wat Amsterdam betreft laat gij alles verder aan den heer S.⁸ over. die betaalt u de som den volgenden dag na aftrek van alle onkosten. en gij controleert niemendal – althans ik vraag daar nooit naar, maar vertrouw dat het in orde zal zijn. Na afrekening geef ik Schereens nog f10 extra. – voor de advertenties was het niet kwaad dat gij de voor te dragen stukken opgaaft. – In Utrecht kunt gij u zelf zeer goed helpen. Gij schrijft aan den secretaris van de kamer Jan van Beers⁹ zegt hem wat uw plan is n.l. à la ten Cate¹⁰, Cremer enz te lezen geheel voor u zelf. Men zal zich zeker vereerd gevoelen u te kunnen helpen (schrijf er bij dat ge het bestuur der kamer gaarne per hoofd 2 kaarten aanbiedt.)

In Utrecht moeten zij de zaal naast de comédie nemen, en inrichten zooals ik dat gewoon ben. (voor letterkundige voordrachten wordt geen patent betaalt ze zijn geheel vrij.)

In zeker opzicht is er niet veel mee te doen. Vraagt gij wat er te doen is. Men (uw vriend die 't regelt) zet een reclame in de krant. b.v. “Wij vernemen met veel genoegen dat den zoveelste onzen beroemden of zoiets van dien aard enz enz Dat moeten zij weten. Verder laten ze kaarten drukken +- 600 (ik heb eens te Utrecht zuiver f600 voor t oogengesticht bij elkaar gelezen. Eens voor mezelf f500 – die kaarten moeten een goed kenmerk dragen (een stempel). Ik stel ze doorgaans op f1 of ('t kan ook best f1,25. – dan worden er eenige malen flink geadverteerd: Van Beers zal lezen dan en dan dat en dat daar en daar. Zoo en zoo laat. – (grote

¹ Jan Van Beers (Antwerpen, 1821 - Antwerpen, 1888) was een Vlaams dichter.

² Arnold Leopold Hendrik Ising (Den Haag, 1824 – aldaar, 1898) was een Nederlands schrijver en literatuurcriticus.

³ Betreft 'Beggga: Een gedicht uit het Vlaamsche volksleven'. Uit de bundel 'Gevoel en leven' uit 1869.

⁴ Leden van het genootschap Oefening kweekt kennis.

⁵ Mattheus Christianus Mensing. Schoolopziener in Rotterdam.

⁶ Albertus Willem Sijthoff (Leiden, 1829 - 1913) was een Nederlandse uitgever en boekdrukker en oprichter van A.W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij in 1851 en van het Leidsch Dagblad in 1860. Hij was een van de belangrijkste uitgevers van Nederland uit de negentiende eeuw.

⁷ Jan Scheveers. (Amsterdam 1828 – Amsterdam 1904), societeithouder van Odeon te Amsterdam..

⁸ Jan Scheveers.

⁹ De Koninklijke Rederijderskamer 'Jan van Beers' begon haar activiteiten op 1 december 1861 als een “Vereniging tot oefening van stijl en welsprekendheid”.

¹⁰ Jan Jakob Lodewijk ten Kate (1819 - 1889), was een Nederlands dichter en dominee.

letters drie vier maal.) kaarten verkrijgbaar à zooveel bij de boekhandelaren die en die en 'savonds aan de zaal.. – Daár moeten ze 's avonds een vertrouwde snuiter hebben die de kaarten ontvangt en – dan gaat de afrekening 's anderen daags gemakkelijk. – Eén ding: gij moet maar nooit narekenen; – ik zeg: zoveel ontvangen: binnen! – Maar 't kan zeer verschillen en dan – enfin! –

Nu moet je aan de schrijf, want gij alleen kunt uw dagen regelen; en moet zulks met de zalen uitkomen dus – met den besten wil van de wereld kan ik u daar niet mee helpen. Men zou mij moeten schrijven en ik weerom u – een mijl op zeven. –

Alzoo 1^e Gij zoogt – naar gedane aanwijzing voor Amsterdam. –

2e schrijft aan je naamgenoot¹¹ te Utrecht en vraagt de zaak voor je te regelen, met opgave van de wijze hoe (natuurlijk iets meer in den vorm dan ik 't opgaf).

3e schrijf ik naar Leiden en Rotterdam .

Ik hoop dan dat ge zeer spoedig van daar zult komen, en dán moet je de data maar regelen.

-Eén ding – doe wat je wilt, maar verkondig niet dat ik je er zoo bijzonder heb aangespoord. Men heeft toch al wat 't land dat ik de markt voor Nutten en maats¹² een beetje bedorven heb, dus, waartoe noodig mij te noemen – t is uw belang nietwaar mijn beste vriend, en niet het mijne.

-en nu salut! Als ik wat vergeten heb dan zul je wel vragen nietwaar – laat je niet afschrikken, door mededeelingen dat er in de steden op dien of dien avond iets anders te doen ¹³is. Ik heb er de ondervinding dat het er niets of weinig toe doet; die v Beers hooren willen komen toch. – in den regel is het lastigst om de zalen te krijgen. – Gij stelt 5 dagen, maar nu moet het toch ook treffen dat die zalen Rott. Leiden Ami Utrecht – achter elkaar vacant zijn... 't Odéon is dikwijls bezet. – Ik zal nog maar voort gaan met raad geven want gij wenscht toch voorlichting en 't wordt mij zelf lichter: Amsterdam is m.i. 't moeilijkst dus schrijf aan Scheveers en bepaal met hem den dag. Is dat gedaan – (en wat heet spoedig hoor) – bepaal dan Rott: (er voór of er na) en zoo vervolgens (ter bespoediging van uw overleg¹⁴ somtijds per telegram)

't lastigst van allen is Utrecht. Eéns heb ik zeker twaalf brieven met mijn vriend daar gewisseld, dan was er weer dit en dan weer dát bezwaar.

Ben je nu, zoo als ik zie, zeer beperkt in je tijd (ik neem 14 dagen voor 4 lezingen) kies dan liever Dordt dan Utrecht voor dit keer.

Weet je wát, telgrafeer mij aanstonds of je Dordt of Utrecht neemt; is het Dordt dan maak ik het dáar voorlopig voor je klaar, want ik lees er a.st. dinsdag. Kun je niet eerder telegrafeer me dan dinsdag – adres Ds. Keller van Hoorn¹⁵. Dordrecht.

Meer weet ik niet. – o ja, dank voor 't bericht van v. Lee – Ja zeker weldoen moet of kan men overal. Maar daarvoor behoef ik juist niet voor de joodjes in Brussel te gaan lezen. Hier is zooveel dat me vraagt. Nu vriend, in alles 't beste. Groet uwen lieven van je oprecht liefh J.J. Cremer

¹¹ De rederijderskamer.

¹² De Maatschappijen voor nut van 't algemeen organiseerden veelvuldig voordrachten in Nederland.

¹³ Het vervolg is op de eerste pagina van de brief geschreven.

¹⁴ Vanaf pagina 5 in de brief.

¹⁵ P.M. Keller van Hoorn (1825-1908) was een goede vriend van Cremer.

daar zelf met de verschillende
personen over corresponderen, want
de zaken zijn niet altijd verkrijgbaar
— en — wat Amsterdam betreft laat
gij alles verder aan den heer S.
over. die betaalt u de Jan den
volgenden dag na aftrek van alle
ontkosten. en gij controleert nie-
mandal — althans ik vraag daar
nauwkeurig naar. maar vertrouw dat het
in orde zal zijn. Na afrekening geeft
ik Scheeners nog 10. extra. — voor
de advertenties was het niet kwaad
dat gij de voortdragen stutten opgaaf.

— In Utrecht kunt gij u zelf zeer
goed helpen. Gij schrijft aan den
Secretaris van de Kamer Jan Van
Beers. Zeg hem wat uw plan is
n.l. à la Tenlate, Bremer en te leen
gheel voor u zelf. Men zal u ook
nereed gevoelen, u te kunnen helpen
(Schryf er bij dat je het bestuur der
Kamer gaarne gehoop 2 kaarten
aanbreedt.)

In Utrecht moeten zij de Zaak naar
de Comedie nemen. en Juristien Good.

alleen kunt Wedagen regelen, en
moet zulks met de Zalen uitthome
dus - met den besten wil van de meeste
Kan ik u daar niet mee helpen. Men
Zou my moeten schrijven en ik meer aan
u - een mijl op reuen. -

Alsoo! Gij zoekt - naar jedane aansij-
zing voor Amsterdam. -

2: Schrijft aan je Naamgenoot te
Utrecht, en vraagt de zaak voor je
te regelen, met opgave van de mijne
hae. (natuurlyk iets meer in den vrom.)
danst koppal.

3: Schrijf ik naar Leiden en Rotterdam
Ik hoop dan dat je zeer spoedig van
daar Zult hooren. en dan maak
je de data maar regelen.

— Een ding - doe wat je wilt, maar
Verkundig niet dat ik je ~~ant~~
Zo by grond heb aangeprovd. Men heeft
toch al wat 't Land dat ik de markt
van Nuthen en Maats: een heetje be-
dooven heb, en dus waartoe noodig
mij te nuemen. - t'is Uw belang meer
mijn beste vriend, en niet het myne

— En nu Salut! Als ik wat vergete
heb dan zal je met vragen misraan - haal
je niet af te waken, door mededeelingen dat er in
de stalen op dien of dien avond iets anders te doen

5

overleg samtijd per telegram.)
't Lastigt van alles is Utrecht. Eens
heb ik zeker twaalf boeven met Dins
vriend daar gewist, dan was er meer
dat en dan weer dat barna.

Ben je nu, ro als ik zie, zeer be-
gierkt in je tyd (ik neem 14 dagen
voor 4 lezingen) Kies dan liever
Dordt dan Utrecht voor dit keer.

Meek je wat; Telegrafeer mij aantod
of je Dordt of Utrecht neemt;
is het Dordt dan maak ik het
daar voorloopig voor je klaar,
want ik lees er a. st. dinsdag
kan je niet eerder telegrafeer
me dan dinsdag- adres D.
Keller van Hoorn. Dordrecht.

Meer meek ik niet. - Oja, dank
je voor 't bericht van v. Lee - - Ja
Zeker Meldoen moet of kan men overal.
Maar daarvoor behaef ik juist niet
voor de joodje in Brussel te gaan lezen.
Mier is zooveel dat me vraagt.
Van vriend, in alles beste. Graet van
lewin van je oprechtst help. Uemier

Je moet natuurlijk op je
gite letter. Antwerpen. 1 Nov. 68

Judith de Cercle menicht mij
te komen met ~~haar~~ mij maar een
een voorstel doen. Ik lees in N.
Medestand - reeks op droepen nacht
beneden de / 180. (300 francs) maar
Ljenvagen om eens in België opte
 treden in Antw. Cercle vooral zal
mij met een reizijld à la Oefen
ternedes doen zij. - Gij begrijpt
mij goed; ik stel dit niet voor.
Wanneer men + Zeer begeerd van
ik twilken daer - maar hoogh
waarschijnlijk begeerd het niemand
want onbekend maakt onbemind.

Nog een vraag liet ik onbeantwoord.
3e Als gij doet aanvragen om 7 1/2
à 8 ure, dan kunt gij eindigen
ten 10 ure. - en geef een Krootier
pauze. Geen ge zelf aankondigt
met een: eenvoudig: "Een Krootier
pauze"! - + Mag ook half elf
worden. Nog eens. Salut!